

DE TOEKOMST VAN ALLES

HET WOONZORGCENTRUM

► Biz. 9

'onder de kerktoeren' ten dode opgeschreven? "Het één sluit het ander niet uit", denkt Margot Cloet. "Door schaalvergroting kan een organisatie een aantal zaken bundelen, waardoor ze haar administratie efficiënter kan maken of een krachtigere personeelsbeleid kan voeren. Dus in se is er weinig in te brengen tegen consolidatie." Ook Carine Boonen ziet nog een mooie toekomst weggelegd voor de lokale woonzorgcentra. "Al zal een minimale schaal noodzakelijk zijn. Een centrum met twintig bedden is volgens de huidige financieringsregels niet meer houdbaar." Daarnaast is het volgens Boonen zeer belangrijk om bij stadsontwikkeling rekening te houden met de uitdijende vergrijzingsgolf. "Veel mensen van vijftig, zestig jaar, denken na over hun oude dag, en je ziet dat zij samen met generatiegenoten woonprojecten beginnen op te zetten. Tot nu toe is dat nog een relatief kleine, redelijk kapitaalcrachtige groep, maar het fenomeen maakt opgang. Wat maakt dat ze vaakzaam moeten zijn dat er geen 'oudergenotso' ontstaan. Je ziet iets gelijkaardigs gebeuren bij appartementsgebouwen die in de jaren 1960 werden gebouwd: de mensen die destijds zo'n flat kochten, worden allemaal samen oud, waardoor die appartementsblokken bij wijze van spreken rusthuizen worden. Dus is het van belang om in de woonkernen voor voldoende diversiteit in leeftijd te zorgen. Hoe zorginfrastructuur is vormgegeven, bepaalt hoe we met zorg omgaan. In het voorjaar van 2020 organiseert de Vlaamse overheid een seminarie reeks rond zorg, ruimte en wonen. Het doel is om architecten, ruimtelijke planners en andere experts samen te laten nadenken over hoe de zorg ruimtelijk beter in onze samenleving kunnen integreren. Dat is nodig, want de manier waarop zorg is ingebed in onze dagelijkse leefomgeving, is belangrijk voor hoe vanzelfsprekend we die zorg vinden."

Thuiszorg wordt norm
Ouderen blijven steeds langer thuis, waar ze indien nodig een beroep doen op mantelzorgers en/of thuisverplegers. Volgens onze experts zal dat model de norm worden. "Thuiszorg zal inderdaad steeds belangrijker worden, en ook haalbaar dankzij innovatie en nieuwe technologieën", zegt Carine Boonen. "We hebben het voorbije decennium bijvoorbeeld de opkomst van de trapliften en de rollators gekend, waardoor ouderen langer mobiel blijven. Ook denk ik aan detectiesystemen die opgang maken, en waarmee je de activiteitsgraad van een oudere vanop afstand kan monitoren. Daarnaast maakt het toenemende gebruik van smartphones ouderen zelfstandiger doordat ze makkelijk en snel in contact kunnen komen met de buitenwereld. Ook artificiële intelligentie wint aan belang in de ouderenzorg. Kortom, wie thuisblijft, kan beter opgevolgd worden. Plus: de thuiszorg wordt steeds beter georganiseerd. Denk aan het elektronisch patiëntendossier dat à la minute kan worden aangepast en dat door de zorgverlener aan hun online geconsulteerd kan worden. Zo kunnen de zorg en de ondersteuning beter gecoördineerd worden."

Margot Cloet is er eveneens van overtuigd dat thuiszorg sterk aan belang zal winnen. "Dat zal ook noodzakelijk zijn", zegt ze. "Het zal een onverhaal worden: thuiszorg, lokale dienstencentra, dagverzorgingscentra en residentiële ouderenzorg. Het is een goede zaak dat mensen langer thuisblijven, maar dan is er ook nood aan een goede omkadering. Het landschap zou zo hertekend moeten worden dat de verschillende woonzorgvormen naadloos in elkaar overgaan. Maar dat zal extreme investeringen vergen."

In Limburg gaan twintig procent minder ouderen naar een woonzorgcentrum dan elders in Vlaanderen; zij doen vaker een beroep op thuishulp. Innovatie is daarbij van groot belang, en daar zet het Limburgse platform Happy Aging sterk op in.

Limburg voortrekkers in thuiszorg

In Hasselt is het binnenkort mogelijk om een mobiele woonzorgunit in de achtertuin te laten plaatsen, die helemaal op maat van de zorgbehoefte kan worden ingericht. FOTO RR

Limburg is een pionier in het logistiek faciliteren van thuiszorg. Zo kon u bijvoorbeeld onlangs in deze krant lezen dat Hasselt de stedenbouwkundige voorschriften aanpast om toe te laten dat inwoners tijdelijk een mobiele woonzorgunit op hun domein kunnen plaatsen, zodat gezinnen letterlijk in de achtertuin voor bompi of mamé kunnen zorgen. Daarmee is onze provinciehoofdstad een voortrekker in Vlaanderen. "Steeds meer mensen willen niet meer in een woonzorgcentrum landen", zegt Piet Stinissen, decaan van de faculteit Geneeskunde en Levenswetenschappen van de UHasselt en gedelegeerd bestuurder van Happy Aging (het vroegere Life TechValley), een onafhankelijk platform dat een meer kwaliteitsvolle zorg wil promoten. "Ik denk dan ook dat er in de toekomst veel meer diversiteit zal zijn in de ouderenzorg, dat de zorg steeds dichterbij de senioren zal staan. Geïntegreerde thuiszorg zal meer bepaald de norm worden volgens mij; pas als er echt een zware zorgbehoefte optreedt, zal een verblijf in een zorginstelling noodzakelijk worden."

Technologie
Innovatie en technologische vooruitgang zijn volgens Piet Stinissen belangrijke sleutelwoorden als het gaat over thuiszorg op maat. "Op dat vlak proberen we met Happy Aging een rol te spelen", aldus Stinissen. "Wij testen in proeftuinomgevingen nieuwe producten en diensten uit die de zorg voor en de levenskwaliteit van ouderen positief kunnen beïnvloeden. Er gebeurt momenteel bijvoorbeeld zeer veel onderzoek rond domotica, wearables en andere technologieën die het mogelijk

maken om mensen thuis beter te monitoren. Fibricheck (een smartphoneapp die je hartritme meet, ndr) is daar een mooi voorbeeld van. Daarnaast werken we veel rond communicatie, want het is van groot belang dat mensen die langer thuisblijven in nauw contact staan met de buitenwereld en niet geïsoleerd raken. Cubigo, bijvoorbeeld, is een online platform waarmee senioren toegang krijgen tot allerlei faciliteiten en diensten die het zelfstandig wonen ondersteunen. We hebben ook gewerkt met Memoride, een applicatie waarmee ouderen thuis op een hometrainer fietsen, terwijl er op hun televisiescherm beelden worden getoond van bijvoorbeeld de omgeving waarin ze hun kindertijd beleefden. Op die manier fietsen ze bij wijze van spreken door hun eigen verleden. Dat prikkelt hen zowel cognitief als fysiek. Ook mobiliteit is een belangrijk topic. Zo wordt er onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om een soort Uber-dienst voor senioren uit te rollen, iets waar in de Verenigde Staten al volop mee geëxperimenteerd wordt."

Uitdaging
Volgens Piet Stinissen wordt de vergrijzingsproblematiek al te vaak negatief benaderd. "De ouderenzorg is te duur, er is te weinig personeel... Dat klopt allemaal wel, maar we vergeten wel eens dat het een enorme verrijking is dat er de afgelopen vijftig jaar zo'n tien jaar aan levensverwachting is bijgekomen. Het is dan ook eerder een uitdaging, vind ik, om na te denken over hoe we zo happy mogelijk oud kunnen worden. En dan lieft nog in de thuisituatie. Laten we daar voortaan wat meer op focussen."

BOEKENWIJSHEID

Bibliofiel Marcel Grauls tipt elke week een boek waar u slimmer van wordt.

Marcel Grauls

Rare Duitser die bij elke hersenscan meekijkt

Hoe komt een mens bij Gall uit?

De Nederlandse neuropsycholoog Theo Mulder (67) heeft zijn halve leven gedoceerd aan de universiteiten van Nijmegen en Groningen en was ook directeur Instutun van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen. Al die jaren kwam hij in zijn werk arts en hersenonderzoeker Franz Joseph Gall tegen, een negentiende-eeuwse pionier van zijn neuropsychologische vak. In oktober 2015 hield hij in Berlijn een lezing over de plasticiteit van de menselijke hersenen, het vermogen van de hersenen om zich te herstructureren. In de pauze kwam een Amerikaanse oorgarts naar hem toe om te zeggen hoezeer hij het op prijs had gesteld dat hij had gesproken over Gall, die volgens hem ten onrechte is vergeten. Mulder had Gall in zijn colleges altijd wel vermeld maar zich nooit in hem verdiept. "Ik besloot dit goed te maken en een boek over hem te schrijven", zegt hij nu. Het natrekken van Galls levensloop bleek een avontuur dat Mulder drie jaar meeslepte. Gelukkig is de hoogleraar ook een boeiende verteller die elke lezer in zijn ban kan houden.

► Theo Mulder, De hersenverzamelaar. Het veelbewogen leven van Franz Joseph Gall (1758-1828), uitg. Balans, 2019, 344 blz., 40 foto's, noten, personenregister, hardcover, 32,99 euro, 230

van het menselijk lichaam. Mulder: "Zonder twijfel was hij een van de besten van zijn tijd. Meerdere van zijn anatomische ontdekkingen hebben standgehouden tot de dag van vandaag." Hij geldt als grondlegger van de hersenanatomie.

Hoe gaat Mulder te werk?

Mulder positioneert de man (geboren in een stadje bij Stuttgart) in plaats en tijd en trekt naar Wenen, de Habsburgse hoofdstad waar je moest zijn om voor arts te studeren.

Gall heeft meteen groot succes met zijn privépraktijk. In 1794 al, hij is dan 36, wijst hij het aanbod af om lijfarts van keizer Frans II te worden. Maar hij begint ook schedels te verzamelen, en de binnekant van de schedel te verzamelen, met de vorm van de hersenen. Tegen 1802 bezit hij 300 menselijke schedels en 120 gipsafdrucken van schedels. Hij houdt ook demonstraties op feestjes, uiteraard tegen betaling, bij sfeervolle verlichting: zijn assistent versneed een brein, Gall becommentarieerde. De geur van beginnende ontbinding hing in de kamer. Huiveren was het. Een theaterstuk. Tegelijkertijd had hij de keizer en diens hofhouding tegen zich in het harnas gejaagd. Als 'materialist' was hij voor de keizer een ontkenner van de ziel, een atheïst. Frans II maakte hem het leven onmogelijk. Noodgedwongen begon hij met Europa en koets en een stapel schedels door half Parijs te reizen. Zo werd hij een internationale beroemdheid. In Parijs zijn eindbestemming, deed hij alles nog eens over. Hij stierf in Montrouge bij Parijs, waar hij op Père-Lachaise begraven ligt. Weliswaar zonder hoofd, zonder schedel, die zit in een museum. En Theo Mulder brengt een bezoek aan zijn graf.

En de hersenen zijn actueel?

In de woorden van Mulder: "Bij iedere hersenscan zit de anatomische Gall op de rand van de machine en kijkt mee." De hersenen zijn een troetelorgaan geworden dat volle zalen trekt en kijkers op tv. Mulder: "Het had zich ook nu kunnen afspeilen." Denk aan het racisme dat weer opgang maakt, terwijl het menselijk ras maar één ras is uiteraard. Mulder onderstreept dat we vandaag veel meer weten over geheugen, perceptie en taal en dat we meer begrijpen van de ziekten van de hersenen, maar, zegt hij: "We weten net zo min als Gall hoe de vertaling plaatsvindt van de elektrochemische processen naar bewuste ervaringen; nog steeds hebben we geen helder idee hoe de hersenen 'geest' produceren." Daar zitten we dan met de moderne AI, de artificiële intelligentie. (mng)

BREINBREKERS

Oplossing blz. 27

5	3	4	2	3	8	1	6	4
6	8	1	2	4	1	9	5	7
3	3	8	7	2	9	5	4	7
5	9	1	7	5	1	3	8	4
7	4	6	7	9	6	8	1	9
2	5	7	3	4	4	1	8	2
1	5	9	5	7	7	4	3	8
2	6	3	6	8	7	5	2	1
6	7	2	6	1	4	2	9	1

Hitori

Maak sommige vakjes zwart, zodat er in geen enkele rij of kolom twee of meer dezelfde getallen staan. Zwarte vakjes mogen elkaar horizontaal of verticaal niet raken, wel diagonaal. Het is niet toegestaan dat een keten van zwarte vakjes een deel van het rooster afsluit.

0					1	1		
						1		0
	0	0		0			1	
	0	0				0		
								1
					1			
0	1						1	
1	0	0						
						0		1
1		1	1					

Binaire puzzel

In elk vakje komt een 0 of een 1, en elke rij en kolom bevat evenveel nullen als enen. Nergens komen er meer dan 2 nullen of enen naast of onder elkaar te staan. Alle rijen zijn onderling verschillend, en hetzelfde geldt voor alle kolommen.

7+	240x			210x	240x			
		22+				192x		
8x				56x				
					15x		8x	168x
16+		5+	4+		48x	2+		
240x							15+	
		20+			56x			8+
		14x				3+		

K-doku

Plaats (niet als bij sudoku) de cijfers 1 t/m 8 zodanig dat ze op elke rij en in iedere kolom éénmaal voorkomen. De cijfers in een vet omrand vakje hebben de vorm volgens een van de vier bewerkingen (+, -, x, :). Binnen een vet omrand vakje mag een cijfer meermalen voorkomen.